

ที่ รง ๐๕๐๒/๓๗/๖๖

กระทรวงแรงงาน

ถนนมิตรไมตรี ดินแดง

กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐

๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

เรื่อง รายงานสถานการณ์เพื่อจัดการใช้แรงงานเด็ก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
 ๒. คำสั่งกระทรวงแรงงาน ที่ ๑๕๓/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
 ๓. รายงานการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๔
 ๔. รายงานการประชุมคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๔
 ๕. รายงานสถานการณ์เพื่อจัดการใช้แรงงานเด็ก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

ด้วยกระทรวงแรงงานขอเสนอเรื่อง รายงานสถานการณ์เพื่อจัดการใช้แรงงานเด็ก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มาเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบ โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔ (๑) รวมทั้งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในด้าน (๑) การเมือง การต่างประเทศ และความมั่นคง (๓) ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (๔) ด้านการลดความเหลื่อมล้ำ และ (๖) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน การปรับปรุงกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) กำกับการบริหารราชการกระทรวงแรงงานได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๑๘๒ ว่าด้วยการห้ามและการดำเนินการโดยทันทีเพื่อขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก (Convention concerning the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour) เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ จึงเป็นผลให้ประเทศไทยมีพันธะผูกพันในการปฏิบัติตามบทบัญญัติของอนุสัญญา

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒ อนุมัติการแต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายของประเทศไทยให้บรรลุผลตามอนุสัญญา ฉบับที่ ๑๘๒ และจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง กระทรวงแรงงานจึงได้มีคำสั่ง ที่ ๑๕๓/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย เพื่อทำหน้าที่ กำกับ ดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย รวมทั้งติดตามและประเมินผล พิจารณาปรับปรุงนโยบาย แผน และยุทธศาสตร์ให้ทันสถานการณ์ ตลอดจนให้ความเห็นและคำแนะนำต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงนำเสนอสถานการณ์และข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเป็นประจำทุกปี หรือเมื่อมีความจำเป็นเร่งด่วน (เอกสารแนบ ๑) นอกจากนี้ ในการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานเด็กก็ยังคงมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในประเด็นด้านความมั่นคง ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ กระทรวงแรงงานจึงกำหนดให้การดำเนินงานเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย เป็นภารกิจที่สำคัญและเร่งด่วน

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย มีอำนาจหน้าที่ในข้อ ๖ คือ นำเสนอสถานการณ์และข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเป็นประจำทุกปี หรือเมื่อมีความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อให้คณะรัฐมนตรีรับทราบสถานการณ์และแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กได้ทันเหตุการณ์

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

๔. สารสำคัญ ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย

๔.๑ กระทรวงแรงงานได้จัดทำรายงานสถานการณ์เพื่อจัดการใช้แรงงานเด็ก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ นำเสนอต่อคณะกรรมการขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย เพื่อพิจารณากลับกรองในคราวการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๔ และคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ในคราวการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๔ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบโดยให้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง ก่อนนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓ และ ๔)

๔.๒ สารสำคัญของรายงานสถานการณ์เพื่อจัดการใช้แรงงานเด็ก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๕) ดังนี้

๔.๒.๑ องค์การแรงงานระหว่างประเทศได้จัดทำรายงานประมาณการและแนวโน้มการใช้แรงงานเด็กทั่วโลก ซึ่งจะดำเนินการสำรวจทุก ๔ ปี โดยฉบับล่าสุดเป็นการสำรวจประจำปี ๒๕๖๓

และได้ประกาศเผยแพร่เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๖๔ พบว่า แรงงานเด็กทั่วโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งจากข้อมูลประมาณการทั่วโลกล่าสุดระบุว่า เด็กทำงานอายุ ๕ - ๑๗ ปี มีจำนวน ๒๒๒.๐๙ ล้านคน ในกลุ่มนี้เข้าข่ายเป็นแรงงานเด็ก ๑๖๐ ล้านคน และแรงงานเด็กที่ทำงานอันตราย ๗๙ ล้านคน เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่า แรงงานเด็กเพิ่มขึ้น ๘.๔ ล้านคน และเด็กทำงานอันตรายเพิ่มขึ้น ๖.๕ ล้านคน ส่งผลให้ความพยายามในการยุติปัญหาการใช้แรงงานเด็กต้องสะดุดลง เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมา (ระหว่างปี ๒๕๔๓ - ๒๕๕๙) แรงงานเด็กมีแนวโน้มลดลงจำนวน ๙๔ ล้านคน ทั้งนี้ ในรายงานได้เตือนว่าภายในสิ้นปี ๒๕๖๕ ผลกระทบจากการระบอบของโรคโควิด - 19 และภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ จะส่งผลให้เด็กทั่วโลกอีก ๙ ล้านคน มีความเสี่ยงที่จะถูกผลักให้เป็นแรงงานเด็ก ดังนั้น แต่ละประเทศจึงต้องมีระบบการคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเพื่อช่วยเหลือเด็กที่เป็นแรงงานจากอันตรายทั้งทางร่างกายและจิตใจ

๔.๒.๒ สถานการณ์เด็กทำงานในประเทศไทย จากการประมวลผลข้อมูลโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไตรมาสที่ ๓ ปี ๒๕๖๓ ดำเนินการสำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ เฉพาะในส่วนของเด็กที่มีอายุ ๑๕ - ๑๗ ปี (ไม่ถึง ๑๘ ปีบริบูรณ์) พบว่า มีเด็กทั้งหมด ๒.๕๖๐ ล้านคน เป็นเด็กทำงาน ๐.๑๘๔ ล้านคน โดยเด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่จะทำงานเพียงอย่างเดียวโดยไม่ได้เรียนหนังสือ ทั้งนี้ เด็กทำงานประมาณครึ่งหนึ่งอยู่ในภาคเกษตรกรรม รองลงมาอยู่ในกิจการขายส่ง ขายปลีก ซ่อมยานยนต์ การก่อสร้าง กิจการโรงแรมและบริการอาหาร การผลิต ตามลำดับ

๔.๒.๓ สถานการณ์การใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ในปี ๒๕๖๓ มีการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย จำนวน ๓,๑๘๘ คน โดยพบว่าการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบ ค. การกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหรือค้าขายเสพติดมีจำนวนมากที่สุด จำนวน ๓,๐๗๐ คน รองลงมา คือ รูปแบบ ข. การกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการใช้ จัดหา หรือเสนอเด็กเพื่อการค้าประเวณี จำนวน ๑๐๓ คน รูปแบบ ง. การให้เด็กทำงานที่มีแนวโน้มจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัย หรือศีลธรรมของเด็ก จำนวน ๑๔ คน และรูปแบบ ก. การกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้แรงงานเด็ก มีจำนวนต่ำสุดเพียง ๑ คน

๔.๒.๔ ผลการประเมินจัดระดับสถานการณ์แรงงานเด็กโดยกระทรวงแรงงาน สหรัฐอเมริกา ตามรายงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ (2019 Findings on the Worst Forms of Child Labor) ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการค้าและการพัฒนา พ.ศ. ๒๕๔๓ (Trade and Development Act, 2000) ประเทศไทยได้รับการจัดระดับว่ามีความก้าวหน้าระดับปานกลาง (Moderate Advancement) ซึ่งปรากฏในรายงานบางส่วนว่า เด็กในประเทศไทยยังคงมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุด รวมถึงการแสวงประโยชน์ทางเพศเชิงพาณิชย์ ซึ่งบางครั้งเป็นผลมาจากการค้ามนุษย์ มีกลุ่มเด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๑๒ ปี เข้าร่วมการแข่งขันมวยไทย ซึ่งถือเป็นงานอันตราย นอกจากนี้ ในรายงานยังระบุว่า จำนวนพนักงานตรวจแรงงานและทรัพยากรที่ไม่เพียงพอต่อการตรวจสอบสถานที่ทำงานซึ่งอยู่ห่างไกล โดยเฉพาะในภาคการจ้างงานนอกระบบ

๔.๒.๕ การขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายของประเทศไทย ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวมทั้งสิ้น ๓๕ หน่วยงาน ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีผลการดำเนินงานที่สำคัญตามนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย แบ่งตามรายยุทธศาสตร์ ๕ ด้าน ได้ดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย มีการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ กระทรวงศึกษาธิการออกประกาศ เรื่อง “การรับนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย” บังคับใช้เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติกรณีนักเรียน นักศึกษา ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย แก่สถานศึกษา และจัดทำหนังสือชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาให้แก่ นักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยและการแก้ไขปัญหสถานะบุคคลของเด็กนักเรียน นักศึกษาที่มีเลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยตัวอักษร G ให้เป็นเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก รวมถึงการจัดทำสื่อ Infographic เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา นำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ มีการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อรับทราบปัญหาจากผู้ปฏิบัติงานระดับพื้นที่ เพื่อนำมาวางแผนในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การช่วยเหลือและคุ้มครองแรงงานเด็กจากการทำงานในรูปแบบที่เลวร้าย มีการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ กระทรวงแรงงานจัดให้มีศูนย์ร่วมบริการช่วยเหลือแรงงานต่างด้าวซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดสมุทรสาคร สุราษฎร์ธานี สงขลา สมุทรปราการ ชลบุรี ระนอง เชียงใหม่ ตาก นครราชสีมา และขอนแก่น รวม ๑๐ จังหวัด โดยจัดหางานจังหวัดได้ให้ความช่วยเหลือแก่แรงงานต่างด้าวที่ประสบปัญหาจากการทำงานในประเทศไทย ตลอดจนให้คำปรึกษา แนะนำ รับข้อร้องทุกข์ร้องเรียน และประสานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวนรวม ๔๐,๕๔๕ คน

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้บริการสวัสดิการสังคมแก่เด็กในสถานรองรับเด็ก ๓๐ แห่ง มีเด็กที่ประสบปัญหาทางสังคมได้รับบริการสวัสดิการสังคมในสถานรองรับเด็กจำนวน ๕,๓๒๒ คน และมีเด็กที่ได้รับความคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑/ขอทาน/ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ จำนวน ๔๒ คน

๓) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ มีการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ กระทรวงแรงงานดำเนินการตรวจสอบกิจการที่เสี่ยงต่อการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ แรงงานขัดหนี้ และการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ในกิจการเกี่ยวเนื่องประมงทะเล กิจการผลิตสินค้าจากอ้อย กิจการเครื่องนุ่งห่ม กุ้ง ปลา ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ปีก ฟาร์มหมู หรือฟาร์มเลี้ยงสัตว์ประเภทอื่น ๆ กิจการที่เป็นห่วงโซ่การผลิตดังกล่าว กิจการก่อสร้าง งานที่เข้าข่าย 3D (งานที่มีลักษณะสกปรก (Dirty) งานที่มีความยากลำบาก (Difficult) และงานที่เสี่ยงอันตราย (Dangerous)) รวมทั้งสถานประกอบกิจการที่อยู่ห่างไกลชุมชน จำนวน ๑,๖๗๙ แห่ง มีลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๖๒,๖๖๔ คน พบว่ามีสถานประกอบกิจการปฏิบัติถูกต้อง จำนวน ๓๑ แห่ง ลูกจ้างรวม ๓,๑๔๑ คน และปฏิบัติไม่ถูกต้อง จำนวน ๑,๖๔๘ แห่ง ลูกจ้างรวม ๕๙,๕๒๓ คน นอกจากนี้ยังมีการตรวจแรงงานนอกระบบ เพื่อกำกับ ดูแลแรงงานนอกระบบในเรื่องที่เกี่ยวกับสภาพการจ้าง สภาพการทำงาน และความปลอดภัยในการทำงาน กลุ่มเป้าหมาย ๓ กลุ่ม คือ ๑) ผู้รับงานไปทำที่บ้าน ๒) ลูกจ้างทำงานบ้าน และ ๓) แรงงานในงานเกษตรกรรม รวมจำนวน ๓๔,๐๖๔ คน พบว่าปฏิบัติถูกต้องจำนวน ๓๓,๖๗๕ คน มีแรงงานเด็ก (อายุ ๑๕ - ๑๘ ปี) ผ่านการตรวจ จำนวน ๒๘ คน ประกอบด้วย ๑) ผู้รับงานไปทำที่บ้าน จำนวน ๑๐ คน ปฏิบัติถูกต้อง จำนวน ๘ คน ๒) ลูกจ้างทำงานบ้าน จำนวน ๔ คน ปฏิบัติถูกต้อง จำนวน ๔ คน และ ๓) แรงงานในงานเกษตรกรรม จำนวน ๑๔ คน ปฏิบัติถูกต้อง จำนวน ๑๔ คน ซึ่งพนักงานตรวจแรงงานได้ดำเนินการแนะนำนายจ้างถึงแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องตลอดจนมีการออกคำสั่ง

ให้นายจ้างปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย และติดตามผล หากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งจะมีการดำเนินคดีตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยการกีฬาแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการแข่งขันกีฬามวย ตามพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อพิจารณาปรับปรุงรูปแบบ กฎ ระเบียบ กติกาการแข่งขันกีฬามวยเด็ก ให้มีมาตรการความปลอดภัย มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายแก่ผู้แข่งขันชกมวย รวมถึงพิจารณาแก้ไขระเบียบ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับอายุผู้แข่งขันชกมวย (จากอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี เป็นอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี) ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาดำเนินการปรับปรุงรูปแบบ กฎ กติกาการแข่งขันกีฬามวยเด็ก ของคณะกรรมการแข่งขันกีฬามวย ตามพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒

กระทรวงแรงงานได้จัดฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ภายใต้โครงการอบรมส่งเสริมความรู้ผู้ปฏิบัติงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานบังคับและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติงานให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยแรงงานบังคับและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน ๒ รุ่น รวมจำนวน ๙๓ คน นอกจากนี้ ได้ส่งพนักงานตรวจแรงงาน จำนวน ๑๗ คน เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการโครงการ ATLAS ในองค์การวินรีอค อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล.ภายใต้การสนับสนุนทางด้านวิชาการและงบประมาณจากกระทรวงแรงงาน สหรัฐอเมริกา เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการแก้ปัญหาการใช้แรงงานเด็ก การบังคับใช้แรงงาน และการค้ามนุษย์

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีเยาวชนและครอบครัว ๖ (ศูนย์อัยการคุ้มครองสิทธิเด็ก เยาวชน และสถาบันครอบครัว) สำนักงานอัยการสูงสุด ร่วมกับองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) จัดโครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพพนักงานอัยการที่ปฏิบัติงานในสำนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการสั่งสำนวนคดี การคุ้มครองสิทธิเด็ก ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีพนักงานอัยการจากทั่วประเทศเข้าร่วมฝึกอบรมจำนวน ๑๐๐ คน

๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาความร่วมมือระหว่างองค์กรภาคีเครือข่าย มีการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ กระทรวงแรงงานดำเนินการส่งเสริมให้สถานประกอบกิจการได้รับการรับรองมาตรฐานแรงงานไทยหรือประกาศแสดงตนเอง กลุ่มเป้าหมาย คือ สถานประกอบกิจการทุกประเภท ทุกขนาดที่มีความประสงค์ขอรับการรับรองมาตรฐานแรงงานไทยหรือประกาศแสดงตนเอง ผลการดำเนินงาน ๑,๐๐๗ แห่ง ๓๙๑,๑๕๖ คน รวมถึงการส่งเสริม ติดตามและประเมินการยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานของสถานประกอบกิจการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ๑๐ จังหวัด (จังหวัดกาญจนบุรี เชียงราย ตราด ตาก นครพนม นราธิวาส มุกดาหาร สงขลา สระแก้ว และหนองคาย) ให้ตระหนักถึงการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน มีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็ก

๕) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาระบบบริหารจัดการและติดตามและประเมินผล มีการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดทำแผนพิทักษ์เด็ก สตรี ครอบครัว และการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อให้ข้าราชการตำรวจในสังกัดทุกหน่วยดำเนินการ และจัดตั้งศูนย์พิทักษ์เด็ก (Children's Advocacy Center Thailand, ACT) กลุ่มเป้าหมาย คือ

เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทิมสหวิชาชีพ และ NGOs ในพื้นที่ดำเนินการของตำรวจภูธรภาค ๑ - ๙ รวม ๑๘ ศูนย์ เพื่อขับเคลื่อนตามคำสั่งปฏิบัติการปราบปรามขบวนการค้ำมนุษย์ในรูปแบบการค้าประเวณีเด็ก และสร้างความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาค้ำมนุษย์ นอกจากนี้ มีโครงการ Stop Walk and Talk ซึ่งดำเนินการโดยให้ชุดสืบสวนตำรวจชุมชนและสายตรวจออกตรวจเยี่ยม และให้ความช่วยเหลือเหยื่อจากการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ตลอดจนให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย มีผลการดำเนินงานรวม ๕๘,๘๕๕ ครั้ง

๔.๓ ข้อเสนอแนะจากการวิเคราะห์สถานการณ์และผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ กระทรวงแรงงานได้มีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

๔.๓.๑ นำข้อเสนอแนะของกระทรวงแรงงานสหรัฐอเมริกาจากการประเมินสถานการณ์แรงงานเด็กของประเทศไทยมาเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม ตามภารกิจของหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านกรอบกฎหมาย ด้านการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก และด้านโครงการทางสังคม

๔.๓.๒ พัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลหรือสถิติ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลสถิติการดำเนินคดี การช่วยเหลือเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหาย รวมถึงการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน และการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการคุ้มครองเด็ก

๔.๓.๓ ทบทวนกฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศ ให้ทันต่อสถานการณ์และสอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ อันเป็นการยกระดับมาตรฐานการคุ้มครองแรงงาน รวมถึงการมีกฎหมายคุ้มครองเด็กที่ทำงานในภาคนอกระบบ เช่น กำหนดอายุขั้นต่ำของเด็กที่อนุญาตให้ทำงานได้ ปรับปรุงประเภทหรือลักษณะงานที่เป็นอันตรายสำหรับเด็กให้สอดคล้องกับลักษณะงานที่ทำ

๔.๓.๔ พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้เข้าใจรูปแบบที่เลวร้ายของการใช้แรงงานเด็ก กฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการคุ้มครอง การช่วยเหลือ และฟื้นฟูเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหาย การนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มช่องทางการร้องเรียน อีกทั้ง การตรวจบังคับใช้กฎหมายควรเน้นเข้าไปในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการใช้แรงงานเด็กผิดกฎหมาย รวมถึงพื้นที่ห่างไกลเข้าถึงยาก และควรเพิ่มจำนวนบุคลากรให้มีความเพียงพอ เช่น การเพิ่มพนักงานตรวจแรงงาน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สามารถดำเนินงานเป็นผู้ช่วยพนักงานตรวจแรงงาน

๔.๔ การดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายในระยะต่อไป มีดังนี้

๔.๔.๑ เผยแพร่แผนปฏิบัติการด้านการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ เพื่อให้หน่วยงานภาคีเครือข่ายนำไปใช้เป็นแผนแม่บทในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕

๔.๔.๒ ปรับปรุงประกาศคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย เรื่อง ประเภทงานอันตรายสำหรับแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายของประเทศไทย

ให้มีความครอบคลุมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๔ ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการจัดทำหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานในฐานะประธานคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กฯ เพื่อลงนามในประกาศฯ ต่อไป

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงแรงงานพิจารณาแล้วเห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อรับทราบรายงานสถานการณ์เพื่อจัดการใช้แรงงานเด็ก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุชาติ ชมกลิ่น)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
กองคุ้มครองแรงงาน
โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๖๖๐๒๐๕๑